

บทสรุปรายงาน

ในปี พ.ศ. 2564 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้จัดทำโครงการพัฒนาเครื่องชี้วัดสภาพการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดย่อม เพื่อพัฒนาเครื่องชี้วัดที่สะท้อนศักยภาพและการเติบโตในการดำเนินธุรกิจและองค์ประกอบอื่น ๆ ของวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดย่อม โดยได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อม ในการนี้ สสว. ได้เล็งเห็นความสำคัญในการวัดสภาพการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลา และสามารถเปรียบเทียบสภาพการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมระหว่างช่วงเวลาต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะช่วยให้ สสว. สามารถดำเนินนโยบายส่งเสริมและช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับบริบทปัญหามากยิ่งขึ้น ดังนั้น สสว. จึงได้ดำเนินโครงการวัดศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปี พ.ศ. 2565 ภายใต้ชื่อโครงการ “กิจกรรมพัฒนาระบบ MSME Scoring ภายใต้งาน Data Exchange/Open Data” โดยได้ขยายขอบเขตให้ครอบคลุมทั้งวิสาหกิจขนาดย่อม วิสาหกิจขนาดย่อม และวิสาหกิจขนาดกลาง เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากยิ่งขึ้นต่อไป

โครงการวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพและสภาพการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) โดยอ้างอิงตามกรอบแนวคิดของดัชนีชี้วัดศักยภาพและสภาพการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดย่อม ซึ่งดำเนินการโดย สสว. (2564) ทั้งนี้ กำหนดให้ดัชนีชี้วัดศักยภาพและสภาพการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบ่งออกเป็น 4 มิติ (Dimension) ได้แก่

1. มิติปัจจัยพื้นฐานของกิจการ (Factor Dimension): เกี่ยวข้องกับความพร้อมของปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการทำธุรกิจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 เงินทุนสำรองของกิจการ โดยมีตัวชี้วัดคือ จำนวนวันที่สามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้โดยใช้ทุนสำรองกรณีที่ไม่มียรายได้เข้ามา

1.2 ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น โดยมีตัวชี้วัดคือ บุคลากรที่มีทักษะด้านการตลาดและการตลาดดิจิทัล บุคลากรที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่จำเป็น บริการสนับสนุนต่าง ๆ ที่จำเป็นกับการทำธุรกิจ พันธมิตรและเครือข่ายที่พร้อมสนับสนุนการทำธุรกิจ และงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

1.3 การมีเงินกู้ยืมในระบบ โดยมีตัวชี้วัดคือ สถานการณ์การมีเงินกู้ยืมในระบบ

2. มิติคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Attribute Dimension): เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ของผู้ประกอบการ/ผู้บริหารที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 ความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมาย โดยมีตัวชี้วัดคือ คำถามประเมินความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมายจำนวน 7 ข้อ

2.2 ความรู้และทักษะด้านการตลาด โดยมีตัวชี้วัดคือ คำถามประเมินความรู้และทักษะด้านการตลาดจำนวน 5 ข้อ

2.3 ความรู้และทักษะด้านการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดคือ คำถามประเมินความรู้และทักษะด้านการดำเนินงานจำนวน 4 ข้อ

2.4 ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีตัวชี้วัดคือ คำถามประเมินความพร้อมต่อการรับมือสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนจำนวน 10 ข้อ

2.5 การเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีตัวชี้วัดคือ สถานภาพการเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

3. มิติการดำเนินงานของกิจการ (Operation Dimension): เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินงานและการทำการตลาดที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 การทำบัญชีและงบการเงิน โดยมีตัวชี้วัดคือ รูปแบบการจัดทำบัญชีและงบการเงิน

3.2 การทำธุรกิจออนไลน์ โดยมีตัวชี้วัดคือ การมีช่องทางในการให้ลูกค้าสามารถติดตามข้อมูลผ่านออนไลน์/โซเชียลมีเดียและรับชำระเงินผ่านระบบออนไลน์/โมบาย

3.3 การทำการตลาดเชิงรุก โดยมีตัวชี้วัดคือ ความถี่ในการนำเสนอโปรโมชั่นและกิจกรรมส่งเสริมการขายใหม่ ๆ และความถี่ในการนำเสนอสินค้าและบริการใหม่ ๆ

3.4 สัดส่วนลูกค้าประจำ โดยมีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของลูกค้าประจำต่อลูกค้าทั้งหมด

4. มิติผลประกอบการของกิจการ (Performance Dimension): เกี่ยวข้องกับผลประกอบการและความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

4.1 ความสามารถในการทำกำไร โดยมีตัวชี้วัดคือ อัตรากำไรสุทธิ

4.2 การกระจายความเสี่ยงของกิจการ โดยมีตัวชี้วัดคือ สัดส่วนรายได้อื่น ๆ ที่มีได้มาจากการขายสินค้าและให้บริการหลักของกิจการ

4.3 แนวโน้มของผลกำไร โดยมีตัวชี้วัดคือ การเติบโตของกำไรสุทธิในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงกำไรเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา และการเปลี่ยนแปลงกำไรเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันในปีที่ผ่านมา

4.4 สถานะทางการเงิน โดยมีตัวชี้วัดคือ สภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้

4.5 มุมมองต่อผลการดำเนินงาน โดยมีตัวชี้วัดคือ มุมมองที่มีต่อผลการดำเนินงานในปัจจุบัน

โครงการวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการพัฒนาดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเป็น 2 ชุด โดยชุดที่ 1 เป็นตัวชี้วัดสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่มีขนาดเล็กและยังเป็นบุคคลธรรมดา และชุดที่ 2 เป็นตัวชี้วัดสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมขนาดใหญ่ที่เป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจขนาดกลาง ทั้งนี้ ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลจะมีตัวชี้วัดมากกว่าดัชนีของวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาจำนวน 2 ตัว ได้แก่ (1) การมีงบประมาณสำหรับการวิจัยและ

พัฒนา และ (2) การกระจายความเสี่ยงของกิจการ ซึ่งวัดจากรายได้อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจหลักของกิจการ ประกอบด้วยรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลและรายได้อื่น ๆ

ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติที่ได้จากการคำนวณจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ทั้งนี้ การแปลผลจะอ้างอิงตามแนวทางของดัชนีการพัฒนามนุษย์ HDI (UNDP, 2021) นั่นคือ

- ดัชนีมีค่า 0.800 หรือมากกว่า หมายถึง มีศักยภาพและโอกาสเติบโตในระดับสูงมาก
- ดัชนีมีค่า 0.700 – 0.799 หมายถึง มีศักยภาพและโอกาสเติบโตในระดับสูง
- ดัชนีมีค่า 0.550 – 0.699 หมายถึง มีศักยภาพและโอกาสเติบโตในระดับปานกลาง
- ดัชนีมีค่าต่ำกว่า 0.550 หมายถึง มีศักยภาพและโอกาสเติบโตในระดับต่ำ

จากการสำรวจข้อมูลและคำนวณดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยระหว่างไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 รวม 4 ไตรมาส สามารถสรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ทำการศึกษาดังนี้

ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจเป็นบุคคลธรรมดา

วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาสส่วนใหญ่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำตลอดระยะเวลา 4 ไตรมาสที่ทำการศึกษา โดยพบว่าดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตมีการเติบโตอย่างชัดเจนในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี พ.ศ. 2564 จากนั้นพบว่าดัชนีมีค่าค่อนข้างคงที่ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.4678 – 0.4799 เมื่อพิจารณาดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติ พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาสส่วนใหญ่มีศักยภาพต่ำสุดทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยมีศักยภาพในระดับต่ำ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำธุรกิจ และมีศักยภาพสูงสุดทางด้านภาระงานของกิจการ โดยมีศักยภาพในระดับปานกลาง สะท้อนว่ากิจการส่วนใหญ่มีความพยายามดำเนินกิจการอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่าดัชนีผลประกอบการของกิจการมีแนวโน้มเติบโตตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา สะท้อนว่าวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีอัตรากำไร แนวโน้มผลกำไร และสถานะทางการเงินดีขึ้นตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางที่ 1: สรุปดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตกรณีวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดา

ดัชนี	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.4358	0.4708	0.5245	0.5057
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.3150	0.3227	0.2962	0.2796
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.5527	0.5808	0.5975	0.5678
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.4441	0.4968	0.5013	0.5240
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.4369	0.4678	0.4799	0.4693

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต พบว่าสถานการณ์มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กล่าวคือ สถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงลดลงและมาตรการภาครัฐที่ผ่อนคลายมากขึ้น ทำให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ สามารถขายสินค้าและให้บริการได้มากขึ้น มีรายได้และกำไรมากขึ้น มีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น ทำให้สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 83.11 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 73.67 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.11 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 24.87 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม ในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 สถานการณ์กลับแย่ลงเล็กน้อย โดยพบว่ากิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77.82 และกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 21.17 ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญมาจากภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในไตรมาสที่ 2

ตารางที่ 2: สรุปสัดส่วนวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ระดับสูงมาก	0.10	0.11	0.21	0.10
ระดับสูง	1.68	2.43	1.25	0.91
ระดับปานกลาง	15.11	21.94	24.87	21.17
ระดับต่ำ	83.11	75.53	73.67	77.82
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00

เมื่อแยกพิจารณาเป็นวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา จะพบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดามีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางในช่วงปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา และพบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมมีศักยภาพเหนือกว่าวิสาหกิจขนาดย่อยในทุกมิติ ข้อค้นพบที่สำคัญคือ ศักยภาพด้านผลประกอบการของวิสาหกิจทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่เริ่มดีขึ้นและมาตรการควบคุมของภาครัฐ

ที่เริ่มผ่อนคลายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ไม่พบแนวโน้มเชิงบวกอย่างชัดเจนของศักยภาพด้านอื่น ๆ อีก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยพื้นฐานของกิจการ ด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และด้านการดำเนินงานของกิจการ

ตารางที่ 3: สรุปดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา

ดัชนี	วิสาหกิจขนาดย่อย				วิสาหกิจขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)			
	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.4219	0.4595	0.5128	0.4956	0.5518	0.5508	0.6008	0.5969
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.3049	0.3205	0.2888	0.2680	0.3996	0.3376	0.3441	0.3838
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.5374	0.5638	0.5809	0.5586	0.6809	0.6995	0.7043	0.6510
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.4382	0.4853	0.4879	0.5145	0.4934	0.5791	0.5902	0.6100
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.4256	0.4573	0.4676	0.4592	0.5314	0.5418	0.5599	0.5604

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของกิจการตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต พบว่าสถานการณ์ของวิสาหกิจขนาดย่อยมีแนวโน้มดีขึ้นเฉพาะในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 กล่าวคือ สถานการณ์ COVID-19 ที่มีความรุนแรงลดลงและมาตรการภาครัฐที่ผ่อนคลายมากขึ้น ทำให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ สามารถขายสินค้าและให้บริการได้มากขึ้น มีรายได้และกำไรมากขึ้น มีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น ทำให้สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 86.13 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 77.59 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.04 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 21.81 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม ภาวะเงินเฟ้อในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 ทำให้กิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 81.86 และกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 17.58

ในทางตรงกันข้าม สถานการณ์ของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดากลับมีแนวโน้มดีขึ้นในช่วงในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 โดยพบว่าสัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 57.84 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 41.41 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.35 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 53.54 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565

ตารางที่ 4: สรุปสัดส่วนวิสาหกิจขนาดย่อยและขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	วิสาหกิจขนาดย่อย	วิสาหกิจขนาดย่อม (บุคคลธรรมดา)

	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ระดับสูงมาก	0.00	0.00	0.12	0.11	0.98	0.84	0.79	0.00
ระดับสูง	0.82	1.09	0.48	0.45	8.82	11.76	6.30	5.05
ระดับปานกลาง	13.04	20.39	21.81	17.58	32.35	32.77	44.88	53.54
ระดับต่ำ	86.13	78.53	77.59	81.86	57.84	54.62	48.03	41.41
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา ระหว่างไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 พบว่านโยบายและมาตรการส่งเสริมจากภาครัฐที่จำเป็นโดยเร่งด่วน ได้แก่ การยกระดับความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมาย ด้านการตลาด และด้านการดำเนินงาน การให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนสำรองและปัจจัยพื้นฐานที่เป็นสำหรับธุรกิจ การส่งเสริมการตลาดเชิงรุก และการส่งเสริมการรับรู้และเข้าถึงข่าวสารที่เป็นประโยชน์

ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจเป็นนิติบุคคล

วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลส่วนใหญ่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางตลอดระยะเวลา 4 ไตรมาสที่ทำการศึกษา โดยพบว่าดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตมีการเติบโตอย่างชัดเจนในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ปี พ.ศ. 2564 หลังจากที่สถานการณ์ COVID-19 เริ่มคลี่คลาย จากนั้นพบว่าดัชนีมีค่าคงที่ตลอดช่วงเวลาไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ก่อนที่สถานการณ์ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจมหภาคและภาวะเงินเฟ้อจะทำให้ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตลดลงเหลือ 0.5754 ในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565

เมื่อพิจารณาดัชนีย่อยทั้ง 4 มิติ พบว่าวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลส่วนใหญ่มีศักยภาพต่ำสุดทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ โดยมีศักยภาพในระดับต่ำมาโดยตลอด สะท้อนว่าผู้ประกอบการจำนวนมากยังขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำธุรกิจ และมีศักยภาพสูงสุดทางการดำเนินงานของกิจการ โดยมีศักยภาพในระดับปานกลาง สะท้อนว่ากิจการส่วนใหญ่มีความพยายามดำเนินกิจการอย่างเหมาะสมเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่าดัชนีผู้ประกอบการของกิจการมีแนวโน้มเติบโตตลอดช่วงเวลาทำการศึกษา สะท้อนว่าวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีอัตรากำไร แนวโน้มผลกำไร และสถานะทางการเงินดีขึ้นตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

ตารางที่ 5: สรุปดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตกรณีวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล

ดัชนี	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.6066	0.6797	0.7018	0.6596
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.4104	0.5090	0.4627	0.4525
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.7202	0.7447	0.7058	0.6693

ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.4465	0.4612	0.5140	0.5200
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.5459	0.5986	0.5961	0.5754

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต พบว่า ในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ซึ่งสถานการณ์ COVID-19 มีความรุนแรงลดลง และมาตรการภาครัฐที่ผ่อนคลายมากขึ้น ทำให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ สามารถขายสินค้าและให้บริการได้มากขึ้น มีรายได้และกำไรมากขึ้น มีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น ทำให้สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 59.57 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 32.65 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.27 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 51.02 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 ทำให้สถานการณ์กลับแย่ลงเล็กน้อย โดยพบว่ากิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.86 และกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 40.48

ตารางที่ 6: สรุปสัดส่วนวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต

ระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ระดับสูงมาก	0.00	1.72	2.04	2.38
ระดับสูง	10.64	15.52	14.29	14.29
ระดับปานกลาง	29.79	46.55	51.02	40.48
ระดับต่ำ	59.57	36.21	32.65	42.86
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00

จากการศึกษาพบว่า วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางในช่วง 4 ไตรมาสที่ทำการศึกษา อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลกลับมีแนวโน้มลดลงและมีค่าต่ำกว่ากรณีของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดา โดยหากพิจารณาเปรียบเทียบกับกรณีของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นบุคคลธรรมดาจะพบว่า ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตต่ำกว่ามาจากดัชนีผลประกอบการของกิจการที่มีค่าต่ำกว่าค่อนข้างมาก ในขณะที่วิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลมีศักยภาพในด้านอื่น ๆ สูงกว่าอย่างชัดเจน

ในกรณีของวิสาหกิจขนาดกลาง พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ก่อนจะเพิ่มขึ้นเป็นระดับปานกลางในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2564 และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนมีระดับสูงในไตรมาสที่ 1 และ 2 ปี พ.ศ. 2565 ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางมีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 มาจากปัจจัยพื้นฐานและผลประกอบการที่มีศักยภาพต่ำมาก สะท้อนว่าวิสาหกิจขนาดกลางได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากสถานการณ์

COVID-19 แต่การที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ มีพนักงานจำนวนมาก ทำให้มีความยืดหยุ่นต่ำและปรับตัวได้ช้า ทำให้ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตมีระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางมีขนาดใหญ่ ทำให้มีความพร้อมทางด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตและบริการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรทักษะสูง ทั้งด้านการตลาดและด้านเทคโนโลยี และเครือข่ายพันธมิตร สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในต้นทุนต่ำ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ มีทักษะในการทำการตลาดและการบริหารจัดการสูง ส่งผลทำให้มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตเติบโตอย่างรวดเร็วเมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นไปในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 7: สรุปดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล

ดัชนี	วิสาหกิจขนาดย่อม (นิติบุคคล)				วิสาหกิจขนาดกลาง			
	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ดัชนีปัจจัยพื้นฐานของกิจการ	0.6879	0.6541	0.6963	0.6261	0.4167	0.7602	0.9097	0.8958
ดัชนีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.4714	0.4840	0.4423	0.4384	0.4865	0.6365	0.6923	0.6898
ดัชนีการดำเนินงานของกิจการ	0.7956	0.7365	0.7106	0.6450	0.6813	0.8250	0.8047	0.8047
ดัชนีผลประกอบการของกิจการ	0.5083	0.5133	0.4958	0.4842	0.2294	0.2500	0.7111	0.7028
ดัชนีศักยภาพและโอกาสในการเติบโต	0.6158	0.5970	0.5863	0.5484	0.4535	0.6179	0.7795	0.7733

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ซึ่งสถานการณ์ COVID-19 มีความรุนแรงลดลงและมาตรการภาครัฐที่ผ่อนคลายมากขึ้น สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 57.78 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เหลือร้อยละ 35.57 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 ในขณะที่สัดส่วนกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.11 ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 เป็นร้อยละ 55.56 ในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2565 อย่างไรก็ตาม ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 ทำให้สถานการณ์กลับแยลงเล็กน้อย โดยพบว่ากิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 47.37 และกิจการที่มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับปานกลางมีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 44.74 สำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง พบว่าวิสาหกิจขนาดกลางร้อยละ 100 มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับต่ำในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ก่อนสถานการณ์ COVID-19 ที่ดีขึ้นจะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางร้อยละ 100 มีศักยภาพและโอกาสในการเติบโตในระดับสูงในไตรมาสที่ 1 และ 2 ปี พ.ศ. 2564

ตารางที่ 8: สรุปสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคลจำแนกตามระดับศักยภาพและโอกาสในการเติบโต

ระดับศักยภาพและ โอกาสในการเติบโต	วิสาหกิจขนาดย่อม (นิติบุคคล)				วิสาหกิจขนาดกลาง			
	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65	Q3/64	Q4/64	Q1/65	Q2/65
ระดับสูงมาก	0.00	2.08	2.22	2.63	0.00	0.00	0.00	0.00

ระดับสูง	11.11	16.67	6.67	5.26	0.00	10.00	100.00	100.00
ระดับปานกลาง	31.11	41.67	55.56	44.74	0.00	70.00	0.00	0.00
ระดับต่ำ	57.78	39.58	35.57	47.37	100.00	20.00	0.00	0.00
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมที่เป็นนิติบุคคล ระหว่างไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 พบว่านโยบายและมาตรการส่งเสริมจากภาครัฐที่จำเป็นโดยเร่งด่วน ได้แก่ การกระจายความเสี่ยงของกิจการ การยกระดับความรู้และทักษะด้านการเงินและกฎหมาย ด้านการตลาด และด้านการดำเนินงาน การให้ความช่วยเหลือด้านปัจจัยพื้นฐานที่เป็นสำหรับธุรกิจ และการส่งเสริมการทำตลาดเชิงรุก